

**IQTIDORLI TALABALAR,
MAGISTRANTLAR, TAYANCH
DOKTORANTLAR VA DOKTORANTLARNING
“TAFAKKUR VA TALQIN”**

**MAVZUSIDAGI
RESPUBLIKA MIQYOSIDAGI
ILMIY-AMALIY ANJUMAN
TO'PLAMI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

Buxoro - 2023

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

MAGISTRATURA BO'LIMI

IQTIDORLI TALABALAR, MAGISTRANTLAR, TAYANCH
DOKTORANTLAR VA DOKTORANTLARNING

TAFAKKUR VA TALQIN

---

mavzusida

Respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjuman to'plami

(II qism)

Buxoro 2023-yil, 17-may

**O‘QUVCHILAR EGALLASHI LOZIM BO‘LGAN BILIM, KO‘NIKMA,
MALAKA VA KOMPETENSIYALARNING 5-11 SINFLAR KESIMIDAGI
DARAJALARI INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
O‘QUV FANI BO‘YICHA UZLUKSIZ TA‘LIM TIZIMINING DAVLAT
TA‘LIM STANDARTI**

F.R.Karimov,

*BuxDU, “Amaliy matematika va dasturlash
texnologiyalari” kafedrası o‘qituvchisi*

Informatika va axborot texnologiyalari fanidan uzluksiz majburiy ta‘lim tizimining bosqichlari:

TK-tayanch kompetensiya

1. TK1-kommunikativ kompetensiya;
2. TK2-axborot bilan ishlash kompetensiyasi;
3. TK3-o‘zini-o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi;
4. TK4- Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi;
5. TK5- Milliy va umummadaniy kompetensiya;
6. TK6- Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi.

FK-fanga oid kompetensiyalar

1. FK1-Axborotlarni izlash va elektron vositalarda yig‘ish kompetensiyasi;
2. FK2-Axborotlarni elektron vositalarda qayta ishlash va saqlash kompetensiyasi;
3. FK3-Axborotlarni elektron vositalar orqali uzatish kompetensiyasi.

Umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida informatika va axborot texnologiyalari ta‘limining ahamiyati, uning fan va texnika taraqqiyotida, ishlab chiqarish sohasida va kundalik hayotda tutgan o‘rni bilan belgilanadi. Maktabda informatika va axborot texnologiyalari fanini o‘qitish ta‘limning umumiy maqsadlariga xizmat qilishi, ya‘ni o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashi, mantiqiy tafakkur qila olish qobiliyati, aqliy rivojlanishi, o‘z-o‘zini anglash salohiyatini shakllantirishi va o‘stirishi, ularda milliy va

umuminsoniy qadriyatlarini tarkib toptirishi hamda ijtimoiy hayotlari va ta'lim-tarbiya olishni keying bosqichlarida davom ettirishlari uchun zarur bo'lgan bilimlarni egallashi lozim.

- O'rta ta'limning umumiy maqsadlaridan kelib chiqqan holda, maktabda informatika va axborot texnologiyalari fanini o'qitilishi quyidagi maqsadlarga yo'naltirilgan:

- axborot haqida ilmiy tasavvur asoslarini, axborot jarayonlarini, axborot tizimlarini, texnologiyalarini tashkil etuvchi bilimlarni egallash;

- kompyuter va axborotkommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) vositalari yordamida turli ko'rinishdagi axborotlar bilan ishlay olish ko'nikmalariga ega bo'lish;

- ijodiy va intellektual qobiliyatlarini AKT vositalari yordamida rivojlantirish;

- axborotlarni tanqidiy tahlil qilishni; axborotlarni uzatishda huquqiy va ahloqiy jihatlarini inobatga olgan holda mas'uliyatni tarbiyalash;

- kundalik hayotida, individual va hamkorlikda amalga oshirilayotgan loyihalarni bajarishda, o'quv faoliyatida AKT vositalaridan foydalanish malakalarini shakllantirish.

O'rta ta'limda informatika va axborot texnologiyalari fanini o'qitilishining vazifalari quyidagilardan iborat:

- axborot, kompyuter, axborot texnologiyalari, kompyuterning dasturiy ta'minoti, kompyuterda masalalar echish texnologiyalari, algoritmlash va dasturlash asoslari, yangi axborot texnologiyalarining jamiyatimizning ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotidagi muhim ahamiyati va inson faoliyatining turli jabhalariga ijobiy ta'sirini ilmiy ravishda o'rganadigan usullar haqidagi bilimlarga ega bo'lishi;

- axborotni yig'ish, qayta ishlash va uzatishda turli texnik vositalardan va amaliy dasturlardan foydalana olishi;

- axborot jarayonlari natijalarini xulosalashda turli texnik vositalarning imkoniyatlaridan foydalanilishi, ularning ishlash prinsipini tushuntirish, amaliy masalalarni kompyuterda echishlardan foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

- Amaliy masalalarni echishda, boshqa fanlarga oid yangi bilimlarni mustaqil ravishda egallash, turli manbalar (darslikdan, ilmiy-ommabop adabiyotlardan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari izohli lug'ati va ma'lumotnomalardan, elektron ishlanma va darsliklardan, Internet sahifalaridan va h.k.)dan fanlarga oid ma'lumotlar bilan ishlay olish;

- axborotni tahlil qilish va baholash, bir turdagi axborotni ikkinchi turga aylantirish va shu kabi masalalarni echa olishi;

- axborot texnologiyasi orqali axborot makonni o'rganish mumkinligiga bo'lgan ishonch, insoniyatni bundan keyingi rivojlanishi uchun fan va texnologiyalar yutuqlaridan kerakli darajada foydalanish, fan va texnika ijodkorlariga hurmat bilan qarash, informatika va axborot texnologiyalari ta'limiga umumbashariy madaniyat elementi sifatida qarashni tarbiyalash;

- kundalik hayotda uchraydigan va hayotiy faoliyatining havfsizligini ta'minlashda egallagan bilim va ko'nikmalaridan foydalana olish.

Bugungi hayotimizning har bir jabhasi, har bir soha va barcha faoliyat turlari bevosita axborot texnologiyalari bilan bevosita bog'liqdir. Shunday ekan, axborot texnologiyalarni yaratish va ularni boshqarishga oid bilim, ko'nikma va layoqatning har bir insonda shakllanishi fundamental ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR

1. Yuldashev U.Yu, Boqiyev R.R., Zokirova F.M. Informatika o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. Toshkent. «Talqin» 2004. 187-b.
2. Xodjayev B.X. Innovatsion ta'lim texnologiyalari modulidan ma'ruza matnlari.- T.:2015
3. Ishmuhamedov R., Yuldashev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar.-T.: "Nihol nashriyoti, 2013 yil 278 bet

70230301 – Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (tillar bo'yicha)	
<i>O. Omonov</i>	<i>Andalibning “Zayn ul-arab” (“arab ziynati”) asarining toshbosma nusxasi xususida .....997</i>
<i>M.B. Rajabova M.H.Nematullayeva</i>	<i>Nodiraning bandli she'rlari nashrlari xususida mulohazalar.....998</i>
<i>N. Ismoilov</i>	<i>Xiromiyning “Chor Darvesh” asari toshbosma nusxasi xususida.....1005</i>
<i>M.S. Olimova</i>	<i>“Huvaydoyi Chimyoniy”ning Buxoro toshbosmasi xususida.....1008</i>
<i>S.M. To'xtayeva</i>	<i>“Qobusnoma” asari nashrlarining qiyosiy tahlili. nashrlar aro tafovutlar.....1013</i>
<i>Y. Narzullayeva</i>	<i>“Tuhfat ul-afkor” qasidasining Jamol Kamol va Sayfiddin Rafiddinov tarjimalaridagi o'xshash va tafovutlar.....1017</i>
<i>H.R.Latipov K. Jalolova</i>	<i>“Bobo Ravshan” dostoni va uning toshbosma nusxalarining qiyosiy tahlili xususida ..... 1022</i>
<i>H.O. Safarova X.I. Baxtiyorova</i>	<i>Muqimiy “Sayohatnoma”larining nashrlararo qiyosiy tahlili: tushurib qoldirilgan va tahrir etilgan bandlar.....1027</i>
<i>M.R. Nabijonov</i>	<i>Muhammad ibn Xusrav nusxasi va uning turkcha nashri.....1032</i>
<i>O.M. Tangriyeva</i>	<i>Alisher Navoiyning “Devoni Foni” asari tarkibida kelgan muxtara' g'azallarning nashrlararo farqli nomlanishi.....1040</i>
V-SHO'BA	
PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA	
Pedagogika	
<i>M.M. Aslonov</i>	<i>“Buxoro maorifi uyi”dagi ta'lim-tarbiya jarayoni hamda o'quv-tarbiyaviy ishlar mazmuni .....1045</i>
<i>A.A. Xudayberdiyev</i>	<i>Ta'lim sifatini oshirishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish.....1050</i>
<i>U.K. Xoliqov M.A. Abdualimova</i>	<i>Shaxmat o'rgatish jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarning shaxsiy sifatlarini va mantiqiy fikrlash shakllantirishning ta'lim amaliyotidagi holati .....1053</i>
<i>F.V. Xalilov</i>	<i>Talabalar mustaqil ishlarini tashkil qilishda innovatsion texnologiyalarning roli.....1061</i>
<i>D.F. Bahromjonova</i>	<i>Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivatsiyasini oshirishda Keys texnologiyalaridan foydalanish.....1064</i>
<i>З.Р. Хўжаназаров</i>	<i>Автоматизация проведения мониторинга успеваемости студентов на основе SMART-технологии.....1068</i>

N.X. Norova	<i>Xelsinki xususiy maktabining o'quv dasturlari va rejalari.....1072</i>
N.G. Sevinchov B.SH. Ganiyev M.O. Halimova	<i>Test tuzishning asosiy qoidalari, tamoyillari va test turlari.....1074</i>
G. Sultonova	<i>Kichik parchadan – katta xulosalar sari..... 1079</i>
F.R. Karimov	<i>O'quvchilar egallashi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarning 5-11 sinflar kesimidagi darajalari informatika va axborot texnologiyalari o'quv fani bo'yicha uzluksiz ta'lim tizimining davlat ta'lim standarti.....1084</i>
F.R. Karimov	<i>Informatika va axborot texnologiyalari fanini o'qitish metodikasi va uning o'qitish tendensiyalari.....1087</i>
U. T. Jumayev, S.R.Axmedova	<i>Art terapiya orqali o'smirlar ijodiy qobiliyatini shakllanishini o'rganish.....1089</i>
A.Shukurov, D.Raxmatova	<i>Tasviriy san'at darslarini tashkil etishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish usullari.....1092</i>
A.Shukurov, D.Raxmatova	<i>Pedagogical conditions for the development of teaching fine arts in secondary schools (On the example of primary classes).....1095</i>
Musiqa ta'limi va san'at	
D.R. Xudoyberdiyev	<i>O'zbek xalq cholg'ularini takomillashtirish ishlarining maqsad va vazifalari.....1099</i>
D.E. Normurodova	<i>O'zbekiston davlat Konservatoriyasi qoshidagi "Nozanin" dutorchilar ansambli.....1104</i>
N. A. Nadirxanova	<i>O'quvchilarning kreativ kompetensiyasini rivojlantirishda "STEAM" o'qitish yondashuvidan foydalanish metodikasi.....1108</i>
Sh.Q. Ergasheva	<i>Umumta'lim maktab o'quvchilarda inson qadrini yuksaltirish tuyg'usini singdirishda tasviriy san'atning o'rni.....1112</i>
Z.N. Xayrullayeva	<i>O'zbek xalq amaliy san'ati turlarini rivojlanish tarixi.....1115</i>
71010303 - Adaptiv sog'lomlashtirish, jismoniy tarbiya va sport	